

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ เป็นเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติให้พรรคชวนาพัฒนาประเทศต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง คือ ต้องดำเนินการดังกล่าวภายในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ และโดยที่พรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องได้รับการจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งเกินกว่าเก้าสิบวันจนถึงสิ้นปีปฏิทิน ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี มิฉะนั้นจะเป็นเหตุให้ถูกยุบพรรคการเมืองได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แต่ภายหลังที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้จดแจ้งการจัดตั้งพรรคชวนาพัฒนาประเทศแล้ว พรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาดำเนินการเรื่องต่างๆ กล่าวคือ

เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้แจ้งการรับสมัครเพิ่มเติมต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕,๖๐๓ คน ทำให้มีสมาชิกพรรคจำนวน ๕,๖๒๒ คน และเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา ได้แก่

๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔/๒ หมู่ที่ ๑ ถนนเลียบบวารี แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๕๓/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๔) ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๕ ซอยถนนเดชอุดม ๖ ถนนในเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๕) ลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖๕/๑ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเทพาลัย อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา

เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ลำดับที่ ๓ และที่ ๔ ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาลำดับที่ ๕ และใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้หัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับสาขา ลำดับที่ ๑ และที่ ๒ ไปให้นายทะเบียนเพิ่มเติมโดยแจ้งให้พรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องทราบตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต ๐๐๐๔/๐๕ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ เนื่องจากได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๕ แล้วปรากฏข้อเท็จจริงตามการสอบสวนว่าในการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ไม่ปรากฏหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของนายพรเทพ เดวี นายกิตติพัทธ์ ดีสม นายรัชชัย อ่วมแย้ม และสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ไม่ปรากฏหลักฐานดังกล่าวของนายสมมาตร ฉลองแดน เพื่อให้การดำเนินตามนัยมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ ให้หัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลดังกล่าว ซึ่งหัวหน้าพรรคหรือผู้มีอำนาจลงนามรับรองความถูกต้องของเอกสารทุกฉบับไปเพื่อพิจารณาดำเนินการภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำหรับสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ นางสาวอัญชลี มีศิลป์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ได้รับเลือกตั้งเป็นเหรียญสาขาพรรค จึงขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการสาขาพรรคตามนัยมาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับนัยมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ ทำให้คณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ มืองค์ประกอบไม่เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ดังกล่าว จึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ และเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ พรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องได้ส่งเอกสารเกี่ยวกับกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ และที่ ๒ ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้ส่งเพิ่มเติม ทั้งเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๕ ได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติมอีก ๑ สาขา คือสาขาลำดับที่ ๕ ซึ่งในการจัดตั้งสาขาลำดับที่ ๕ ครั้งที่สองนี้ ปรากฏว่า สถานที่ตั้งเป็นที่เดียวกันกับครั้งแรกและคณะกรรมการสาขาพรรคจำนวน ๘ คน เป็นบุคคลคนเดียวกับที่ขึ้นครั้งแรก ๗ คน ยกเว้นเหรียญกษาปณ์สาขาพรรคที่เปลี่ยนจากนางสาวอัญชลี มีศิลป์ เป็นนายวรเดช มีศิลป์ เท่านั้น และเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ ได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติมอีก ๒ สาขา คือ เป็นสาขาลำดับที่ ๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๘ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านตาด อำเภอคูง จังหวัดอุดรธานี และสาขาลำดับที่ ๗ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองแวง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

แต่เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง ได้ตรวจสอบหลักฐานการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองแล้ว ปรากฏว่า คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคชวนาพัฒนาประเทศของผู้ถูกร้องทั้งสองสาขาดังกล่าวได้จัดประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคก่อนที่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารพรรค กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารได้อนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขาดังกล่าวได้ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา แต่คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคได้จัดประชุมใหญ่สมาชิกพรรค เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ตามลำดับ ดังนั้น การเรียกประชุมใหญ่สาขาพรรคดังกล่าวไม่เป็นไปตามนัยข้อบังคับพรรคชวนาพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓๕ ที่กำหนดไว้ว่า “เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ตั้งสาขาพรรคแล้ว ให้ประธานคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคเรียกประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเป็นครั้งแรกและต้องมีสมาชิกพรรคซึ่งมีภูมิลำเนาในท้องที่นั้นมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคครั้งแรก ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้อนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคได้” ผู้ร้องจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขาดังกล่าวข้างต้น และได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องทราบตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๐๐๐๔/๑๓๑ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และไม่รับรองการจัดตั้งสาขาลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๕ เนื่องจากได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงทางการสอบสวนจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดพัทลุง และกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับมอบหมายให้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า การจัดตั้งสาขาพรรคมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๘ และข้อ ๓๕

การไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ รวม ๕ สาขา พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งการไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด

นอกจากนี้ พรรคชานาพัฒนาประเทศ ผู้ถูกร้อง ไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีเหตุ ให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยและแจ้งให้ผู้ร้อง และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้อง

พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง โดยนายสมส่วน ศรีนอก หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม และเอกสารประกอบการพิจารณา สรุปว่า

พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓ และต่อมาได้มีหนังสือถึงคณะกรรมการการเลือกตั้ง (นายทะเบียนพรรคการเมือง) แจ้งขอจดทะเบียนจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองทั้งหมดจำนวน ๗ สาขาพรรคการเมืองและถูกต้องครบ ๔ ภาค มีสมาชิกพรรคการเมืองทั้งสิ้น ๕,๖๒๒ คน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ ของพรรคชานาพัฒนาประเทศ ผู้ถูกร้อง ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขรับที่ ๒๗๒๕๓ วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ เวลา ๑๖.๑๕ น. เรื่อง ขอส่งรายชื่อสมาชิกพรรค จำนวน ๔ ภาค สมาชิก ๕,๖๐๓ คน และผู้ถูกร้อง ได้ยื่น เอกสารขอจดทะเบียนจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ถึงสาขาพรรค ลำดับที่ ๗ ตามคำร้องเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๓ ตามลำดับ

ดังนั้น พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ได้ขอจดทะเบียนจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองไปแล้ว รวม ๗ สาขา ถูกต้องครบถ้วน ๔ ภาค และได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ เมื่อครบตามกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน มีสาขาพรรคการเมืองครบ ๔ สาขา และมีสมาชิกและสาขาพรรคเกินกว่ากฎหมายกำหนด ทั้งผู้ถูกร้องได้รับการจัดแจ้งตั้งพรรคการเมืองยังไม่ครบปีปฏิทินจึงยังไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้อง และมีคำสั่งให้ผู้ร้องรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและคำชี้แจงเพิ่มเติม พร้อมเอกสารประกอบแล้ว ฟังได้ว่านายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้นพรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องได้แจ้งการรับสมาชิกพรรคและการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องรวม ๕ สาขาในแต่ละภาคดังที่ปรากฏตามคำร้อง เมื่อวันที่ ๑๒ และวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ตามลำดับ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งการจัดตั้งเพิ่มเติมอีก ๒ สาขา แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวเพียง ๒ สาขาเท่านั้น ส่วนอีก ๕ สาขาไม่รับรอง

คดีนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งยุบพรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

ดังนั้น ปัญหาจึงมีว่า พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว นับแต่นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ อันจะเป็นเหตุที่จะทำให้นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

เห็นว่า ในส่วนของสาขาพรรคการเมืองนั้น แม้พรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ร้องจะแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็ตาม แต่การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องจะออกหนังสือรับรองการจัดตั้งได้ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นจะต้องเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้นๆ ด้วย ในการนี้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องที่จะตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนได้ ซึ่งมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ฯลฯ” และ “ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้” ซึ่งตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมประกอบเอกสาร ปรากฏว่านายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชวนาพัฒนาประเทศเพียง ๒ สาขา คือสาขาลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ ตามคำร้อง ส่วนสาขาที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ นั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานและจากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า ในการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ ไม่ปรากฏหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของนายพรเทพ เดวี นายกิตติพัทธ์ ดีสม นายวัชชัย อ่วมรัมย์ และนายสมมาตร ฉลองแดน ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีพรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้น ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน ... ฯลฯ ...”

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดและอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพและที่อยู่ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองนั้น ... ฯลฯ ...”

สาขาพรรคการเมืองลำดับที่ ๕ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเหรียญสาขาพรรค มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เหรียญพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์”

และบัญญัติว่า “คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เหนรัญญิกสาขาพรรคการเมือง ...” ตามลำดับ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้ง ฯ ทั้งเมื่อพรรคชวนาพัฒนาประเทศได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ อีกครั้ง โดยเปลี่ยนเหนรัญญิกสาขาพรรค แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่า ไม่มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ที่บ้านเลขที่ ๑๖๕/๑ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเทพาลัย อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๔ และไม่มีสมาชิกพรรคตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายรายงานการประชุมใหญ่สาขาพรรคส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุมและไม่ได้มีการลงลายมือชื่อด้วยตนเอง โดยเฉพาะนายแฉล้ม อ่อนนอก ผู้มีรายชื่อเป็นประธานสาขาพรรคและเป็นเจ้าของบ้านซึ่งเป็นสถานที่จัดประชุมและที่ตั้งสาขาพรรค ปฏิเสธว่าไม่ได้เป็นผู้จัดการประชุมสาขาพรรคลำดับที่ ๒ จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่า ผู้มีรายชื่อเป็นกรรมการสาขาพรรคและมีรายชื่อผู้เข้าประชุมจำนวน ๕ คน ให้ถ้อยคำว่า ไม่ได้มีการประชุมใหญ่เพื่อจัดตั้งสาขาพรรคหรือเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรค ไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม ไม่เคยจัดทำรายงานการประชุมสาขาพรรคและลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมส่วนหนึ่งไม่ตรงกับความจริง ซึ่งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๕ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคชวนาพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๘ และข้อ ๓๙ เอกสารประกอบท้ายคำร้อง และนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้ให้โอกาสพรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องชี้แจงและยืนยันข้อเท็จจริงที่ระบุไว้ในเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่างๆ แล้ว พรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องก็ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ส่วนการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๖ และที่ ๗ ก็ปรากฏว่า คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขาได้จัดประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคก่อนที่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารพรรคซึ่งขัดข้อบังคับของพรรคชวนาพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๙ เอกสารประกอบท้ายคำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องจึงมิได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๕ ที่ ๖ และที่ ๗ ดังกล่าว

ดังนั้นจึงเห็นว่าพรรคชวนาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแล้ว ยังไม่มีสาขาพรรคการเมืองครบ ๔ สาขา ใน ๔ ภาค เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้รับรอง

การจัดตั้งสาขาพรรคชานาพัฒนาประเทศเพียง ๒ สาขา ดังข้อวินิจฉัยข้างต้นการที่พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องมิได้รับชี้แจงว่า เป็นเพราะเหตุใดผู้ร้องจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ผู้ถูกร้องทำผิดข้อบังคับพรรคข้อใด ควรให้แก้ไขให้ถูกต้องภายใน ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามข้อบังคับพรรคแล้วนั้น ฟังไม่ขึ้น

สำหรับประเด็นที่ว่า พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น เห็นว่า พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เมื่อนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน คือ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นเวลาพรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องได้จัดตั้งขึ้นเกินกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงสิ้นปีปฏิทินแล้ว และพรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องต้องดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๕ ดังกล่าว แต่ปรากฏว่า พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องมิได้ปฏิบัติตามดังกล่าว ที่พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง จัดตั้งเป็นพรรคการเมืองยังไม่ครบปีปฏิทินไม่เคยรับเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

พรรคชานาพัฒนาประเทศผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคชานาพัฒนาประเทศได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยเหตุดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชานาพัฒนาประเทศ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ